

**Islands president
Ólafur Ragnar Grímssons
hilsningstale i lunsj
til ære for Nordisk Råd
Reykjavik
25. oktober 2005**

Ærede statsministrer, ministre
Medlemmer af de Nordiske rådet
Kjære gjester

Det er en stor glede for meg å hilse på dere alle, samtidig som vi kan glede oss over de imponerende resultater man har oppnådd i det nordiske samarbeidet.

Bessastaðir er også den helt riktige rammen for dette, fordi få steder har en så fremtredende plass i den nordiske historien som den.

Arkeologiske utgravninger her på stedet beviser at for elleve hundre år siden bestemte en norsk landnåmsmann seg for at de enger og nes man her skuer var et utmerket grunnlag for en fin gård. Det interessante er at det var de mest initiativrike og selvstendige nordmenn som besluttet å forlate Norge og seile til Island. De ville verken betale skatt eller bøye seg for kongen, så de grunnla verdens første «skatteparadis».

Den gamle islandske fristat hadde faktisk en svært interessant styremåte - uten konge, uten statsminister og uten regjering, bare Alltinget og domstoler. Mange mener også at det er på tide å gjøre et forsøk med denne islandske modellen igjen, fordi denne styremåten fungerte aldeles utmerket i fire hundre år, før forskjellige problemer begynte å dukke opp.

Den norske kongen var ivrig etter å oppnå økte interesser og makt på øya i nord, og islendingene valgte en vei som førte til at de først tilhørte den norske kongemakten og så den danske i flere århundre. I denne perioden ble Bessastaðir et sentrum for den kongelige forvaltningen, kongsgården Bessastaðir ble stiftamtmannens oppholdssted. Vi kan fortsatt se ruinene av dette gamle maktsentrum under det eldste huset her på stedet, kongsgårdens vegger og gulv og faktisk også fangehullet, det

vesle tukthuset som danskene mente var nødvendig for å oppbevare stridbare islendinger, bønder og fiskere som ikke respekterte monopolhandelens regelverk. Senere ble de overført til mer sofistikerte fengsler i København.

Ja, det eldste huset, hvor dere kom inn og ble servert forfriskninger før middagen, ble så for knapt to hundre år siden lokalene til Islands viktigste skole. Der begynte lærere og studerende å diskutere sin reaksjon på den nye tankemåten i Europa, gjenreisning av det islandske språket og de merkesaker som dannet grunnlaget for kampen for selvstendighet.

Vi kan derfor med ganske stor sikkerhet påstå at her på Bessastaðir går både kongemaktens historie og selvstendighetens vugge opp i en høyere enhet, samtidig som det finnes en mengde påminnelser om hvor integrert den felles nordiske historie har vært.

På Bessastaðir finnes også mange interessante gjenstander som påminner oss om de store endringene som har funnet sted i løpet av bare noen få tiår.

På øverste etasje oppbevarer vi de gavene Reagan og Gorbatsjov brakte hit i anledning av toppmøtet for nitten år siden. Reagan brakte en statue av en amerikansk ugle, visdommens fugl, men Gorbatsjov brakte en vakker russisk klokke. Problemet var bare det at den gikk ikke og vi har hatt store problemer med å få den til å fungere. En amerikansk venn av meg bemerket for noen år siden, at nå forstod han godt hvorfor Sovjetunionen gikk i oppløsning, siden presidenten ikke en gang kunne bringe en klokke som fungerte.

Da Reagan og Gorbatsjov kom til Island hadde den kalde krig nådd sitt høydepunkt, den var så bunnfrosset at verden mente at det var en kjempenyhet at de overhodet skulle føre en dialog. Det er faktisk merkelig at dette skjedde for bare nitten år siden, spesielt når man tenker på de utrolige endringene som har gitt hele Norden et utall nye muligheter.

Den kalde krigs opphør, fremdriften og utviklingen i de demokratiske prosesser i mange land, globaliseringen i formidling av informasjon og handel, og den vekt som mange stater i fremmede verdensdeler legger på det å skape velferd til innbyggernes beste - all denne utviklingen har gitt Norden enestående muligheter.

Våre samfunn er den modell andre land ønsker å benytte, et levende bevis på at frie og åpne samfunn med integrerte markeds- og velferdssystemer kan fungere, at dette er ikke bare høytravende teorier, men kan også være den virkelighet som vi opplever.

Både verdensbildet i sin helhet og våre interesser her i begynnelsen av en nytt årtusen er av slik art at det fellesnordiske samarbeidet har nok aldri vært så viktig og formålstjenlig som nå. Vi kan nemlig ha en ganske fremtredende og sterk stilling hvis vi bare står sammen.

Når fremmede land i Asia, Afrika og Amerika vurderer den nordiske modellen og det de mener gjør den interessant, legge de størst merke til nettopp det vi har oppnådd i fellesskap med denne modellen, ikke det de enkelte nordiske land har klart å oppnå hvert for seg.

Hvis vi spiller våre kort riktig kan disse nye tider gi oss mange nye muligheter, spesielt med hensyn til den internasjonale kontakten med de land som vil spille en stadig viktigere rolle i verdensøkonomien.

Det nordiske samarbeidet har riktignok klart å utvikle seg, men det har fortsatt en spennende og livskraftig fremtid foran seg.

Derfor hilser jeg dere velkommen her på Bessastaðir og ønsker Nordisk Råd en lykkelig fremtid, samtidig som jeg takker for de gode resultatene Rådet har oppnådd hittil.

Jeg vil be dere om å reise dere og hylle det nordiske vennskapet, vårt samarbeid og vår allianse for fremtiden.